

Силабус курсу:



СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ФІЛОСОФІЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	022 Дизайн
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	весняний
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	3
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

д.філос.н., проф., Кузьміна Світлана Леонідівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри господарсько-правових і суспільно-політичних дисциплін

посада

kuzmina@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-0951753651

телефон

ZOOM

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силabusу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Дисципліна «Філософія» є обов'язковою для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти за ОПП «Фізична культура і спорт: інклюзивність та освіта». Програма курсу адаптована під професійний профіль майбутніх фахівців у сфері спорту та інклюзивності.

Предметом вивчення дисципліни «Філософія» для студентів спеціальності «Фізична культура і спорт» є система найбільш загальних закономірностей взаємодії людини зі світом, що розглядаються крізь призму тілесного буття, спортивної діяльності та гармонійного розвитку особистості.

Загальний обсяг: 3 кредити ЄКТС (90 годин). Розподіл часу: 16 годин лекцій, 14 годин практичних занять та 60 годин самостійної роботи. Форма підсумкового контролю: Залік.

Програма охоплює еволюцію філософської думки про тіло та дух від античності до сучасності. Античність: Ідеал калокагатії та Платон про гімнастику. Середньовіччя та Відродження: Концепція «тіла як в'язниці» проти ідей *Homo Universalis* та біомеханіки. Український контекст: Філософія «сродної праці» Григорія Сковороди у застосуванні до вибору виду спорту. Класика та некласика: Етика обов'язку Канта, філософія гри Шиллера та «Надлюдина» Ніцше. Сучасність (Постмодерн): Вплив гаджетів на сприйняття тіла (М. Фуко), симулякри в медіа (Ж. Бодріяр) та виклики трансгуманізму.

Результати навчання:

Знати: ключові етапи філософські ідеї про тілесність і людини як психосоматичної цілісності, де фізичне здоров'я та духовний розвиток нерозривно пов'язані (від Античності до Постмодерну); правила «Fair Play» (чесної гри) та гуманістичні засади інклюзивності в спорті; філософське підґрунтя актуальних проблем, таких як допінг, комерціалізація спорту та вплив новітніх технологій на тілесність людини.

Вміти: здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері спорту та демонструвати власне бачення розв'язання професійних проблем на основі критичного мислення; застосовувати логіку та аргументацію для аналізу складних ситуацій, а також використовувати філософську рефлексію для профілактики емоційного вигорання; адаптувати філософські ідеї до спортивної практики та вести конструктивний діалог під час обговорень; ухвалювати рішення згідно з принципами добросовісності, професійної етики та правил *Fair Play*, враховуючи виклики сучасних технологій.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з історії та суспільствознавства, зокрема розуміння основних етапів розвитку людства, ключових історичних подій та культурних епох, базових понять про державний устрій, правові норми, мораль та місце людини в соціумі, здатність чітко формулювати свої думки державною мовою, брати участь у дискусіях та аргументувати власну позицію.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримає:

ПР1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

ПР4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Антична філософія: фундамент культури тіла.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Антична філософія як інтелектуальний феномен. Фізична культура доби античності. Калокагатія, Арете (доблесть), Платон про гімнастику, Арістотель про міру.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Середньовіччя: дух проти плоті.	денна 2/0/0,5 заочна 0,5/0/0,5	Вчення про тіло у християнстві. Аскеза, тіло як «темниця», Тома Аквінський про психосоматичну єдність. Етос лицарства.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Відродження: повернення до людини.	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0,5	Антропоцентризм Відродження, Homo Universalis, біомеханіка Леонардо да Вінчі, медицина спорту Меркуріаліса.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Раціоналізм: тіло як досконала машина.	денна 2/0/0,5 заочна 0,5/0/0	Ключова проблема філософії раціоналізму. Декарт і «тіло-автомат», Спіноза про межі можливостей, Лейбніц та оптимізація зусиль.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Григорій Сковорода: Філософія «сродної праці» у спорті.	денна 0/0/2 заочна 0/0/0,5	Місце і роль Григорія Сковороди в історії української філософії. Образ мислителя. Ідейні витoki його вчення: антична філософія і Святе Письмо. Концепція «сродної праці»: як знайти «свій» вид спорту та не перетворити тренування на муку? «Пізнай себе»: самопізнання як шлях до високих результатів. Роль емоційного стану атлета в досягненні перемоги.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Німецький ідеалізм: етика волі.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0	Особливості філософії німецького ідеалізму. Значення ідей німецьких ідеалістів в історії філософії. Кант (дисципліна як обов'язок), Фіхте (перешкода як стимул), Шиллер (філософія гри).	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Некласична філософія: воля та інстинкт.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0	Загальна характеристика напрямків неклаичної філософії. Вплив філософських ідей на розвиток спорту в ХІХ – першій половині ХХ ст. Ніцше (Надлюдина, воля до влади), Бергсон (інтуїція та порив), Сартр (вибір і відповідальність).	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
8.	Постмодерн: спорт у цифрову епоху.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0	Філософія про комерціалізацію та глобалізацію та вплив рекламних і біологічних технологій на спорт у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Бодріяр (симулякри та бренди), Фуко (біовлада та трекери), Гаравей (філософія кіборгізації).	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Філософія спорту майбутнього.	денна 2/0/2	Теорія трансгуманізму та «дизайнерський» атлет. Вивчення можливостей фундаментального	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
		заочна 0,5/0/0	вдосконалення людини за допомогою штучного інтелекту. Межа між лікуванням та енхансментом, генна інженерія у спорті. Віртуалізація спорту. Тренер як дизайнер особистості.	Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Арістотель. (2002). *Нікомахова етика* (В. Пилипенко, Пер.). Аквілон-Плюс.
2. Бодріяр, Ж. (2004). *Симулякри і симуляція* (В. Ховка, Пер.). Видавництво Соломії Павличко «Основи».
3. Декарт, Р. (2015). *Пристрасті душі*. Кассіопея.
4. Кант, І. (2000). *Про педагогіку*. Юніверс.
5. Ніцше, Ф. (2010). *Так казав Заратустра* (І. Костецький, Пер.). Фоліо.
6. Платон. (2000). *Держава* (Д. Коваль, Пер.). Основи.
7. Сковорода, Г. (2011). *Повна академічна збірка творів* (Л. Ушкалов, Ред.). Видавець Савчук О. О.
8. Фуко, М. (1998). *Наглядати та карати: Структура в'язниці* (П. Таращук, Пер.). Основи.
9. Шиллер, Ф. (1968). *Листи про естетичне виховання людини*. Мистецтво.
10. Лютий Т., Глумчер О. Пригоди філософських ідей Західного світу. - К.: Темпора, 2024. – 384 с.
11. Buckingham W., Burnham D., Hill C., King P.J., Marenbon J., Weeks M. & others. *The Philosophy Book. Big Ideas Simply Explained*. - London, 2011. – 352 p.
12. Гордер Ю. Світ Софії. – К.: Літопис, 2023. – 536 с.
13. Ворбертон Н. Коротка історія філософії. – К.: Наш формат, 2023. – 224 с.

Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій з дисципліни «Філософія» (для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей) (електронне видання) / Укладач: Світлана Кузьміна. – К.: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2025. – 164 с. електронне видання.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Заліковий тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.